

Novetats terapèutiques en antimicrobians: Mupirocina

J. de la Flor i Bru

D. Van Esso Arbolave

del Grup d'Assistència Primària de la Societat Catalana de Pediatria.

Perfil

La mupirocina (àcid pseudomònic) és un nou antibiòtic d'ampli espectre, d'utilització exclusivament tòpica, obtingut a partir de la fermentació de *pseudomona fluorescens*, de mecanisme d'acció i estructura química diferenciades de tots els antibiòtics tòpics disposats fins al present, indicat en el tractament de les infeccions bacterianes de la pell. Últimament s'ha comercialitzat una preparació intranasal indicada en l'erradicació de portadors nasals d'estafilococs.

Espectre

Aerobis Gram (+): Estafilococ àureus incloent les soques productores de penicil·linasa i les meticil·lin resistents; estafilococ epidermidis; estreptococ pyogenes i estreptococs sp.

Aerobis Gram (-): Enterobacter sp; E. coli; Klebsiella pneumoniae; Proteus vulgaris i Pasteurella multocida.

Farmacocinètica i mecanisme d'acció

La mupirocina inhibeix «in vivo» la síntesi de proteïnes bacterianes mitjançant el lligam amb la t-Rna asa bacteriana. La seva estructura química afavoreix l'absència de resistències creuades amb altres antibiòtics. És bactericida a les concentracions que s'assoleixen amb la seva administració tòpica. Té bona solubilitat en lípids i excel·lent penetració dins l'estrat corni de la pell. La seva absorció sistèmica és inapreciable.

Posologia

Es recomana aplicar la pomada en poca quantitat, però cobrint totalment la zona afectada, 3 cops al dia, durant 7 a 10 dies. La forma intranasal s'aplica a l'interior de la cavitat nasal, 3 vegades al dia, durant 5 a 7 dies.

Tolerància

És un fàrmac molt ben tolerat. En el 2% dels casos s'han descrit lleus reaccions d'eritema i cremor a la zona tractada. Degut al seu contingut en polietilenglicol no s'ha d'utilitzar en casos d'insuficiència renal crònica. No hi ha prou experiència per recomanar el seu ús en em-

baràs i lactància. No es pot utilitzar per aplicació intranasal o oftàlmica. Per a l'aplicació intranasal cal emprar sempre la presentació nasal. Aquesta presentació tampoc pot emprar-se per aplicació oftàlmica. No s'ha de barrejar la presentació nasal amb altres pomades tòpiques. L'efecte advers de la forma nasal és fonamentalment la cuïssor a la zona d'aplicació.

Resum d'estudis publicats

Diversos estudis han comparat la mupirocina amb l'eritromicina oral, tractament considerat estàndard per l'impetigen fins al moment. En tots ells s'ha mostrat igual de ràpida en el guariment de la malaltia i amb la mateixa eficàcia en l'eradicació d'estreptococs i estafilococs. En canvi, no ha mostrat cap efecte secundari que obligués a suspendre el tractament, mentre que es va haver de substituir el tractament sistèmic en algunes ocasions. Es conclouia d'aquests estudis que presentava una millor relació risc-benefici.

Comparació de costos

Un nen amb un impetigen habitual de petita extensió necessitarà un tub de pomada de 15 g, pel qual haurà de desemborsar 973 ptes. Aquest mateix nen de 3 anys i 15 kg, tractat amb etilsuccinat d'eritromicina a 40 mg/kg/dia en dosis cada 8 hores durant 7 dies haurà de desemborsar 1.409 ptes. per un flascó de 100 cc. Si l'impetigen és molt extens el cost d'eritromicina seria el mateix, però en canvi el nen necessitaria un tub de 30 g de pomada, que li costarà 1.934 ptes.

Valoració final

Clàssicament s'havien considerat els antibiòtics tòpics (bacitracina o associacions de neomicina/bacitracina) poc efectius en el tractament de l'impetigen, pel seu escàs índex de penetració tissular i poca solubilitat en lípids. En canvi, en alguns estudis s'havien mostrat eficaços quan l'impetigen era inicial o de molt petita extensió. Ni el tractament tòpic ni la teràpia sistèmica tenia cap eficàcia en la prevenció de la glomerulonefritis estreptocòcica. La mupirocina ha millorat molt les característiques dels antics antibiòtics tòpics (molt superior penetració cutània,

absència de sensibilitzacions i resistències creuades) i el seu espectre fa que sigui un fàrmac molt útil per al tractament de les piodermitis. La freqüent coexistència actual d'estreptococs i estafilococs en l'impetigen fa que la cloxacil·lina hagi perdut gran part de la seva indicació i que la penicil·lina tampoc no sigui la teràpia indicada. Per altra banda, hi ha una creixent taxa d'estafilococs resistents a l'eritromicina, problema que de moment no es presenta amb mupirocina. És un fàrmac còmode sense els efectes

secundaris potencials dels antibiòtics d'utilització sistèmica, ben tolerat i cosmèticament impecable (la seva bona solubilitat en aigua fa que no taqui) i econòmicament competitiu. Pensem que cal tenir-lo molt en compte per al tractament inicial de l'impetigen. No hi ha prou estudis que avalin també el seu ús en furúncols i fol·liculitis.

Presentacions: tubs de 15 i 30 g de pomada.

Noms comercials: BACTROBAN (Lab. Beecham)
PLASIMINE (Lab. Isdin)